
Vår referanse 2020/71729-7**Dato** 06.04.2021

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Vestland fylkeskommune - Søknad om økonomisk deltaking i programmet marin satsing 2020-2030 - Lønnsam og berekraftig sjømat

Vi viser til møte med Nærings- og fiskeridepartementet 11.03.2021 om Vestland fylkeskommune si marine satsing 2020-2030. Fylkesordfører møtte statssekretær Trine Danielsen og fagfolk i departementet.

Mål for møtet var å informere om marin satsing, legitimere deltaking frå regional stat, oppdatering av regulatoriske verkemiddel, vekt på forskingsinnsats og økonomisk medverknad.

Fylkeskommunen si orientering om den forsterka marine innsatsen vart motteken med interesse, og det var tydelig at ein frå departementet si side var godt oppdatert på dei problemstillingane som vart formidla. Statssekretæren kunne naturleg nok ikkje svare om statleg finansiering. Men det vart konkludert med at fylkeskommunen kan sende ein søknad om økonomisk deltaking.

Søknad om økonomisk deltaking i programmet marin satsing 2020-2030.

Vestland fylkeskommune søker med dette om årleg støtte frå Nærings- og fiskeridepartementet på 10 millionar kroner.

Bakgrunn

På sikt vil verksemda og inntektene innan petroleum og leverandøromsetning knytt til denne næringa verte lågare, og vi ser etter verksemd og inntekter som kan kompensere for dette.

Vestland har naturlege fortrinn innan marin sektor, og vi ser at det kan skapast enno større verdjar av det som vi hentar opp frå havet – og særleg innan akvakultur. Med bakgrunn i dette er det arbeidd med å forme ein større innsats innan det marine området.

Det nye Marine programmet, med den forsterka marine innsatsen var oppe som sak i fylkesutvalet 26.november 2020, PS 228/2020. Fylkesutvalet gjorde då følgjande vedtak:

1. Vestland fylkeskommune tek leiinga i utvikling av eit tiårig program som skal sikre ei berekraftig utvikling av sjømatnæringane i Vestland.
2. Vestland fylkeskommune ynskjer med dette programmet å utvikle og styre eit større tal prosjekt saman med sjømatprodusentane, kommunane og statlege forvaltingsorgan. Vestland fylkeskommune vil støtte opp om og skal vera ein pådrivar for ei berekraftig vekst av sjømatnæringa der målet er auka matproduksjon og arbeidsplasser langs kysten i Vestland. På sikt er målet full utnytting av avfallsressursane, null rømming, reduksjon i lakselus og auka bruk av berekraftig fôr.
3. Fylkesutvalet bed særskilt om at problemstillingar knytt til areal og kompetanseutvikling i kommunane til næringsføremål i sjø vert prioritert, saman med tiltak som bidreg til at heile fylket kjem over i grøn sone innan trafikkjølssystemet. Vidare er utvikling av fiskerihamnene viktige infrastruktur i sjømatnæringa, og bør ha prioritet.

4. Fylkesutvalet støt det vidare arbeid med programmet, og ber om at det vert arbeidd med å finne varig finansiering for satsinga. Her kan mellom anna havbruksfondet vera ein naturleg finansieringskjelde.

Døme på aktivitetar i programmet

Areal til berekraftig sjømatproduksjon:

Vi får stadig tilbakemelding frå kommunar om krevjande problemstillingar kring arealvurderingar i samband med næringsverksemd. Og kystkommunar melder om utfordringar kring sjøretta næringsverksemd, der areal til akvakulturverksemd er eitt av dei vanskelegaste tema. Dette knyter seg til sjølve arealvurderinga, men også tilgangen til eit godt kunnskapsgrunnlag for vurderinga – og tilstrekkeleg kompetanse til å gjere desse kompliserte vurderingane. Og vi ser rett som det er at gode vurderingar fordrar at ein ser eit større område i samanheng, noko som fordrar samarbeid kommunane i mellom.

Vi vil særleg sjå på problemstillingar knytt til arealformål og kompetanseutvikling knytt til arealutvikling i kommunane og næringsformål i sjø. Vi vil utvikle eit grunnlag for å optimalisere bruken av sjøareala i Vestland fylke slik at dette kan bidra i retning av regjeringa sitt overordna mål om femdobling av produksjonen av sjømat. For å få dette til, vil vi ta utgangspunkt i omgrepet "berekraftig akvakultur," og sjå på kva prosjektet, gjennom optimalisert bruk av areal, kan bidra med for å gje dette eit reelt innhald. Førebels stikkord er: lågast mogeleg belastning på miljøet, t.d. transport av for og fisk, utslepp (forspill), landstraum, smittespreiing, biologisk mangfald, minimalisere påverknad på andre artar/samfunn.

Kunnskapsgrunnlag:

Eit betre kunnskapsgrunnlag inneber m.a. marine grunnkart i heile Vestland. Det må elles leggast til rette for å sjå større område og heile fjordsystem i samanheng. Og dette kan ev resultere i at ein samlar desto meir av oppdrettsverksemda på dei beste lokalitetane, medan dårlegare lokalitetar vert fristilte til anna aktivitet (ev anna akvakultur som lokaliteten er betre eigna for). Det må venteleg nyttast ressursar til å styrke både kompetanse og ev plankapasitet, og på det viset legge til rette for at kommunane er rusta til å arbeide godt med dette. Ein viktig del av programmet vil ha merksemd på å støtte kommunane i deira behov på plan og kompetansesida. Her vil vi etablere tett dialog med dei om dette. Kanskje kan løysinga være å saman med oppdrettskommunane i Vestland tilsetje to – tre spesialistar på arealplanlegging i sjø og strandsone som kan flytte seg frå kommunen til kommune, når desse er i arbeid med kommunale arealplanar? Stipulert kostnadsramme for ein innsats kring arealproblemstillingar er pr. no 12 mill. kr (syner elles til omtale av marine grunnkart i kapittel om marin tiltaksplan 2021).

Rekruttering og kompetanse:

Norge har sine naturlege fortrinn innan havbruk. Men den teknologiske utviklinga opnar no etter kvart også for havbruk som ligg nærmare dei store marknadane. Rekruttering og kompetanse vil vere avgjerande for å utvikle Norge som havbruksnasjon – til å utvikle og drive høgteknologiske anlegg. Dette fordrar høg kompetanse, og tilstrekkeleg med folk som vil arbeide i dei områda der desse anlegga er lokaliserte. Arbeidsstokken si kompetanse må utviklast løpande, m.a. gjennom utdanningsløp der ein kan kombinere arbeid og vidareutdanning. Ein må m.a. arbeide med å styrke kompetansen til dei som bur i området, også talentfulle menneske som treng litt drahjelp til å kome i relevant arbeid. Og grunnutdanninga må vere av høg kvalitet, og det må arbeidast med å synleggjere gode karriereveggar innan havbruk. Vi har førebels stipulert denne innsatsen til 5 mill kr pr år.

Rammevilkår for næringa/påvirke nasjonale rammevilkår og regelverk:

Ei vidareutvikling av berekraftig havbruk utfordrar rammevilkår og etablert regelverk. Havbruk til havs opnar for muligheter, og dei regulatoriske ordningane må tilpassast dette. Likeeins ny teknologi der vi utviklar gode miljøløysingar samstundes som vi framleis dreg veksle på dei naturlege fortrinna vår som oppdrettsnasjon. Har må det drivast eit utviklingsarbeid som gjev grunnlag for å påverke nasjonale rammevilkår og regelverk slik at dette vert tilpassa den framtida som vi skal skape i Vestland. Vi har førebels stipulert denne innsatsen til 3 mill kr pr år.

Framtidige gode søkbare prosjekt og andre tiltak:

I samband med utarbeiding av regional plan for innovasjon og næringsutvikling vart det gjennomført ei scenarioanalyse for Vestland for å synleggjere naturlege konkurransefortrinn og kva vi bør satse på framover. Dette arbeidet vert no brote ned på regionar og bransjar, der vi identifiserer innsatsområde eller heile verdikjeder der vi har gode føresetnader for å lukkast.

I lag med interessentane (sjå bilde under) er vi i gang med utarbeiding av strategiar for å lykkast med regionale- og bransjepilotar. Målet er å trekkje vekslar på arbeidet som alt er gjort, dei regionale analysane og andre kjelder for å kartlegge forretningspotensialet, om Vestland har konkurransefortrinn i heile eller delar av kjeda, kva aktørar som må finne saman og kva utfordringar som må løysast for å utløyse potensialet. Pilotstudien må trekke inn brukargrupper i Vestland og vere knytt til viktige samfunnsutfordringar, og ha tydelege element av forretningsutvikling.

Det er her høgst aktuelt med marine pilotar som må sjåast i samanheng med denne forsterka marine innsatsen. Innanfor marint er det mange potensielle prosjektsøknader, og fleire gode prosjekt er i formingsfasen.

Marine pilotar vil vera utviklingsprosjekt som utviklast i samarbeid av partnerskapet, interessentar og valde leverandør. Desse marine pilotane tek form etter kvart, og for å auke sjansane for å lykkast er det viktig å leggje til rette for med finansiering.

Den forsterka marine innsatsen tek mål av seg til å styre tiltak og prosjekt. Men ein tenkjer også å opne for søknader om midlar til prosjekt som støttar opp om måla i den forsterka innsatsen. Og ein har her stipulert ein ressursbruk på 13,5 mill kr.

Budsjett og finansieringsplan

Det er ikkje lett å vurdere detaljert finansieringsbehov for programmet frå 2022 og vidare, men vi har søkt å skissere ei ramme på hovudpostnivå. Mykje av detaljane i å definere kva prosjekt vi skal prioritere og kva kostnader dei vil generere, må skje i tett samarbeid med dei enkelte interessentane. Budsjettsskissa er då frå vår side no tentativ.

Tentativt budsjett for 2022 og vidare:

Tiltak	Beløp i mill. kr.
Prosjektportefølje	33,5
Areal til berekraftig sjømatproduksjon	12 mill. kr
Rekruttering og kompetanse	5 mill. kr
Rammevilkår for næringa	3 mill. kr

Framtidige gode søkbare prosjekt og andre tiltak 13,5 mill. kr	
Programsekretariat	1,5
Totalt	35

Tentativ finansiering for 2022 og vidare:

	Beløp i mill. kr.
Vestland fylkeskommune	20
Næringsaktørar	5
Statleg finansiering	10
Totalt	35

For åra etter 2022 og vidare ser vi føre oss eit samla totalbudsjett på rundt 35 millionar kr, der fylkeskommunen dekkjer om lag 20 millionar kr. Den årlege fordelinga i programperioden vil vi måtte kome tilbake til når vi er kome lenger i planlegging av konkrete aktivitetar. Vi føreset at sentrale næringsaktørar har så stor interesse av å få gjennomført tiltak at dei vil gå inn med økonomiske midlar.

Økonomisk deltaking frå NFD

Den forsterka marine innsatsen skal utformast i dialog med mange samarbeidspartnarar og interessentar. Innsatsen vert følgeleg konkretisert etter kvart som vi kjem i ein god dialog med desse. Vi arbeider med å forme den forsterka marine innsatsen, og arbeider samstundes opp mot fleire aktuelle finansieringskjelder.

Vestland er eit av dei største havbruksfylka og har den største tettleiken av oppdrettsanlegg. Fleire av dei største næringsaktørane held til her. Vestland har eit marint forskingsmiljø i verdsklasse. Dei tyngste aktørane innanfor forskning og forvaltning av havbruk er lokalisert i Vestland, og det er stor aktivitet på innovasjon og utvikling i regionen. Bergen er Noregs havbrukshovudstad.

Den høge oppdrettsaktiviteten har bidrege til store miljøutfordringar i Vestland, noko som både har lagt grunnlag for mykje forskning og innovasjon på feltet, men óg har fått stor nasjonal merksemd.

Erfaringar frå programmet marin satsing 2020-2030 – lønnsam og berekraftig sjømat vil ha stor interesse også for andre fylkeskommunar.

Statlege styresmakter bør bidra, og målet må vere at det blir løyvd pengar over statsbudsjettet gjennom Nærings- og fiskeridepartementet, seinast frå 2022.

Vestland fylke ber med dette om at NFD deltek økonomisk med eit årleg beløp på 10 millionar kroner.

Med helsing

Jon Askeland
Fylkesordførar

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg:

Saksframlegg til fylkesutvalet 26.11.2020
Møteprotokoll frå fylkesutvalet 26.11.2020
Skisse til etablering av program
Presentasjon for NFD 11.03.2021